

Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb 2018 - 2026

<http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz>

Regionální setkání, březen 2017

Cíle setkání

- Představit cíle dokumentu, strukturu dokumentu a harmonogram příprav
- Nastavení východisek Strategie a Plánu
- Sběr podnětů a připomínek od zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb

Vznikající dokumenty

- **Střednědobý plán sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018 - 2020** – zpracováván na základě ZSS, délka 3 roky;
- **Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb 2018 - 2026** – reaguje na dlouhodobé demografické a sociální trendy, stanoví rámec pro investiční podporu;
- **Síť sociálních služeb** – samostatný dokument s neomezenou platností (za předpokladu novely ZSS)
- **Seznam poskytovatelů zařazených do sítě sociálních služeb** – různá období pověření s ohledem na charakter služeb a finanční zdroje

Cíle připravovaných rozvojových dokumentů

- Vymežit cíle rozvoje sociálních služeb
- Vymežit cíle v oblasti resortní a meziresortní spolupráce
- Vymežit cíle v oblasti infrastruktury sociálních služeb
- Vymežit finanční rámec vývoje sítě sociálních služeb
- Definice požadavků na sociální služby zařazené do sítě veřejně podporovaných sociálních služeb
- Definice podmínek vstupu do sítě veřejně podporovaných sociálních služeb
- Vazba sociálních služeb na oblast sociálního bydlení
- Plán sociálních služeb
 - Termínování cílů
 - Rozpracování opatření službového charakteru
 - Návrhy opatření neslužbového charakteru

Struktura rozvojových dokumentů

- Oblast priorit spojených s přípravou na stárnutí populace
 - Zvýšení dostupnosti a efektivity sítě pobytových služeb pro seniory
 - Zvýšení dostupnosti a efektivity terénních a ambulantních služeb pro seniory
 - Příprava na stáří a posílení postavení pečujících osob
- Oblast priorit zaměřených na podporu života zdravotně postižených osob v komunitě
 - Změnit roli pobytových služeb pro osoby s postižením
 - Posílit postavení terénních služeb pro osoby se zdravotním postižením
 - Podpora zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti
 - Podpora osob pečujících
- Oblast priorit zaměřených na podporu sociálního začleňování osob s duševním onemocněním
 - Zvýšení dostupnosti terénních a ambulantních služeb pro osoby s duševním onemocněním
 - Diferenciace sítě pobytových sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním
 - Podpora začlenění osob s duševním onemocněním do komunity

Struktura rozvojových dokumentů

- Oblast priorit zaměřených na hospicovou péči
- Oblast priorit zaměřených na podporu funkční rodiny a prevence sociálního vyloučení dětí a mládeže
- Oblast priorit zaměřených na služby pro osoby v krizi, osoby bez přístřeší, oběti trestných činů, osoby ohrožené sociálním vyloučením pro životní návyky a život v sociálně znevýhodňujícím prostředí, osoby ohrožené závislostmi
- Oblast priorit zaměřených na posílení systému řízení a financování sítě sociálních služeb a místního partnerství
 - Zajištění otevřenosti, transparentnosti sítě sociálních služeb, řízení sítě dle potřeb
 - Snížení administrativní zátěže pro řízení sítě sociálních služeb
 - Stabilní a efektivní financování sociálních služeb
 - Transparentní hodnocení sociálních služeb
 - Zapojení obcí do řízení a plánování sociálních služeb
- Oblast priorit zaměřených na posílení kvality a inovací v sociálních službách

Harmonogram příprav

- Únor 2017 usnesení rady KHK k zadání příprav
- Březen 2017 anketa jedna věc – sběr podnětů
- Březen 2017 regionální setkání s obcemi a poskytovateli
- Březen – červenec 2017 pracovní skupiny
- Srpen 2017 návrh dokumentu pro pracovní orgány KHK
- Září 2017 veřejné připomínkování dokumentu Strategie
- Září 2017 regionální setkání s obcemi a poskytovateli
- Říjen 2017 schválení strategie
- Říjen 2017 připomínkování dokumentu Plánu
- Prosinec 2017 schválení plánu sociálních služeb

Pracovní skupiny - pravidelné

- Podpora života seniorů v přirozeném prostředí
- Efektivní pobytové služby pro seniory
- Podpora funkční rodiny
- Sociální začlenění osob v krizi a osob žijících v nejistém a nestandardním ubytování
- Zajištění udržitelného financování sociálních služeb a posílení systému řízení sociálních služeb

Pracovní skupiny – jednorázové

- Hospicová péče
- Služby pro senior na sociálně zdravotním pomezí
- Denní služby pro osoby se zdravotním postižením
- Sociální služby pro osoby se smyslovým postižením
- Pobytové služby pro osoby s mentálním postižením
- Služby pro osoby s duševním onemocněním

Východiska Strategie a Plánu

- **Stárnutí populace** – do roku 2026 naroste počet obyvatel starších 80 let o 10 000 obyvatel. Lze předpokládat **požadavek nárůstu kapacit služeb pro seniory o 2000 osob (cca 30 % pobytové služby)**.
- **Nárůst počtu osob s demencí** – do roku 2050 se **odhaduje zdvojnásobení počtu osob s demencí**. Bude potřeba především ambulantní a pobytové sociální služby, často **transformací lůžek stávajících domovů pro seniory, což vyvolá zřejmě požadavky na personální zabezpečení služeb**.
- **Umožnění alternativní péče v domácnosti uživatele** – terénní pečovatelská služba chybí ve 42 % obcí KHK. Celodenní časovou dostupnost splňuje pouze 48 % poskytovatelů. **Neodpovídající časová dostupnost je doménou služeb poskytovaných obcemi nebo příspěvkovými organizacemi obcí**.
- **Odpovědnost rodiny a podpora pečujících** – péče o osobu blízkou je především odpovědnost rodiny, je však potřeba poskytovat pečujícím dostatečnou podporu. Chybí služby umožňující sdílenou péči rodiny a služeb.

Východiska Strategie a Plánu

- **Efektivní pobytové sociální služby** – pobytové služby pro seniory by měly být využívány s těžkou nebo úplnou závislostí na pomoci druhé osoby. V roce 2015 bylo 62% uživatelů ve 3. a 4. stupni PnP. Za optimální lze považovat hranici 75 – 85 % uživatelů. Takto můžeme zpřístupnit až 551 lůžek. Této změně je nezbytné **přizpůsobit personální a materiálně technické zázemí služeb**. Je nezbytné hledat optimální řešení využití lůžkové péče na sociálně zdravotním pomezí.
- **Nevyhovující infrastruktura** – mnohá pobytová zařízení, **neodpovídají po materiálně technické stránce požadavkům na nárůst objemu péče**. Rostou požadavky na jednolůžkové pokoje.
- **Podpora života v přirozeném prostředí osob se zdravotním postižením** - přizpůsobení sítě sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením v souladu s požadavky Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, zejm. čl. 19 – deklarujícím právo na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti. Nezbytnou podmínkou pro život v přirozeném prostředí je dostupnost terénních, ambulantních a odlehčovacích služeb. Zejména dostupnost služeb terénních, podporujících samostatný život srovnatelný s vrstevníky. **Je vhodné přehodnotit postupy tzv. „částečné transformace“**.

Východiska Strategie a Plánu

- **Nedostatečná podpora osob s duševním onemocněním** – roste počet osob s duševním onemocněním, za posledních 10 let vzrostl počet osob o 60 %. Síť sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu se etablovala v průběhu let 2009 – 2016, její kapacita však zaostává za skutečnou potřebou. **Nedostatečná podpora v přirozeném prostředí** je příčinou častějšího využívání psychiatrických hospitalizací.
- **Zkracování hospitalizací v psychiatrických nemocnicích** – v souvislosti s reformou psychiatrické péče dochází ke zkracování dlouhodobých hospitalizací v psychiatrických nemocnicích. Nebyly výjimkou dlouhodobé několikaleté „sociální hospitalizace“. Tomuto trendu **není uzpůsobena síť sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním**.
- **Vývoj v oblasti sociálně vyloučených lokalit** – potřeba zajistit sociální prevenci má svoji dynamiku, v území kraje se objevují nové lokality, v některých potřebnost postupně klesá, v jiných naopak roste. Síť sociálních služeb musí reagovat na tento vývoj. V oblasti sociální prevence je nezbytné navazovat spolupráci v oblasti školství a zaměstnanosti.
- **Bydlení a sociální práce – absence dostupného bydlení** pro osoby ohrožené sociálním vyloučením **je příčinou řady neefektivit v síti sociálních služeb dosahujících řádu milionů korun**. Dostupné (sociální) bydlení zasahuje do všech prioritních oblastí. Absence dostupného bydlení je dána především **pasivitou místních samospráv**. Opatření k podpoře rozvoje sociálního bydlení a nastavení podpory osob žijících v nestandardním či nejistém ubytování prostřednictvím sociálních služeb.

Východiska Strategie a Plánu

- **Závislost sítě sociálních služeb na finančních prostředcích ze Strukturálních fondů EU** – síť sociálních služeb je zajišťována více než 95 mil. Kč ročně. Podpora sociálních služeb končí v polovině roku 2019 a nejsou alokovány další prostředky na poskytování sociálních služeb.
- **Nárůst požadavků na pracovníky** – s nárůstem zacílení služeb sociální péče na osoby se středně těžkou, těžkou a úplnou závislostí **rostou nároky na pracovníky v sociálních službách. Rostoucí požadavky na personál v kombinaci s nízkým platovým ohodnocením, činí práci v sociálních službách stále méně atraktivní.** Průměrné mzdy v sociálních službách se pohybují dlouhodobě na 80 - 85 % průměrné mzdy v kraji.
- **Využití úhrad uživatelů** – v posledních 10 letech rostou pravidelně úhrady uživatelů ve službách sociální péče. Výše úhrad se však v jednotlivých službách liší a pohybuje se pod hodnotami limitů danými vyhláškou. Strategie navrhne **opatření ke zvýšení podílu úhrad uživatelů na zajištění sociálních služeb.**
- **Optimalizace nákladů sociálních služeb** – s ohledem na rozborů financování služeb je v síti sociálních služeb řada služeb, které vykazují nadlimitní potřeby dofinancování. Nastavení vhodných opatření může vést ke snížení nároků na vyrovnávací platbu.

Východiska Strategie a Plánu

- **Optimalizace sítě sociálních služeb** – sociální služby jsou zajišťovány v řadě případů poskytovateli sociálních služeb s méně než 4 pracovníky přímé práce. Při této velikosti poskyvatelé obtížně plní požadavky kladené na řádnou administraci a dostupnost sociálních služeb. Plán by měl také navrhnout případné možnosti omezení sítě sociálních služeb s ohledem na účinnost pomoci.
- **Spoluodpovědnost obcí za řešení potřeb svých obyvatel** – obce se podílí na zajištění sociálních služeb částkou 150 mil. Kč. Panuje nerovnost mezi objemem spoluúčasti obcí na zajištění sociálních služeb v rozmezí necelého procenta do 5 % výdajů obcí. Nezáměr obcí podporovat sociální služby je často důsledkem nedostupnosti služeb pro jejich obyvatele. Spoluúčast obcí při řešení nepříznivé sociální situace přináší přidanou hodnotu. Je žádoucí, aby obce nesly spoluodpovědnost za síť sociálních služeb. Je nutné se zabývat opatřeními, které přispějí k většímu zapojení obcí do systému sociálních služeb.
- **Požadavky na transparentní obsazování sítě sociálních služeb** – požadavky legislativy i rostoucí podíl soukromých zdrojů v poskytování sociálních služeb vyvolává požadavky na nastavení systému výběru poskytovatelů do sítě sociálních služeb a to alespoň v případě obsazování nových kapacit.
- **Informační a asistivní technologie** – vývoj na poli informačních a asistivních technologií, by mohl pomoci ušetřit veřejné prostředky na zajištění podpory osob ohroženým sociálním vyloučením a posílit bezpečnost uživatelů sociálních služeb. Technologie zaměřené na komunikaci a sdílení dat o poskytovaných sociálních službách a pro spolupráci poskytovatelů a sociálních služeb mohou ušetřit práci poskytovatelům a usnadnit dostupnost služeb pro uživatele.

Podněty k nastavení Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb 2018 – 2026.

Kontakty pro sběr podnětů

Královéhradecký kraj

Odbor sociálních věcí, oddělení analýz, koncepcí a financování

Mgr. Jiří Zeman, koordinátor plánování sociálních služeb

jzeman@kr-kralovehradecky.cz

Tel: 601 376 696

Informace k přípravě rozvojových dokumentů Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb získáte na <http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz>